

Sdílená ekonomika

Vznik, definice

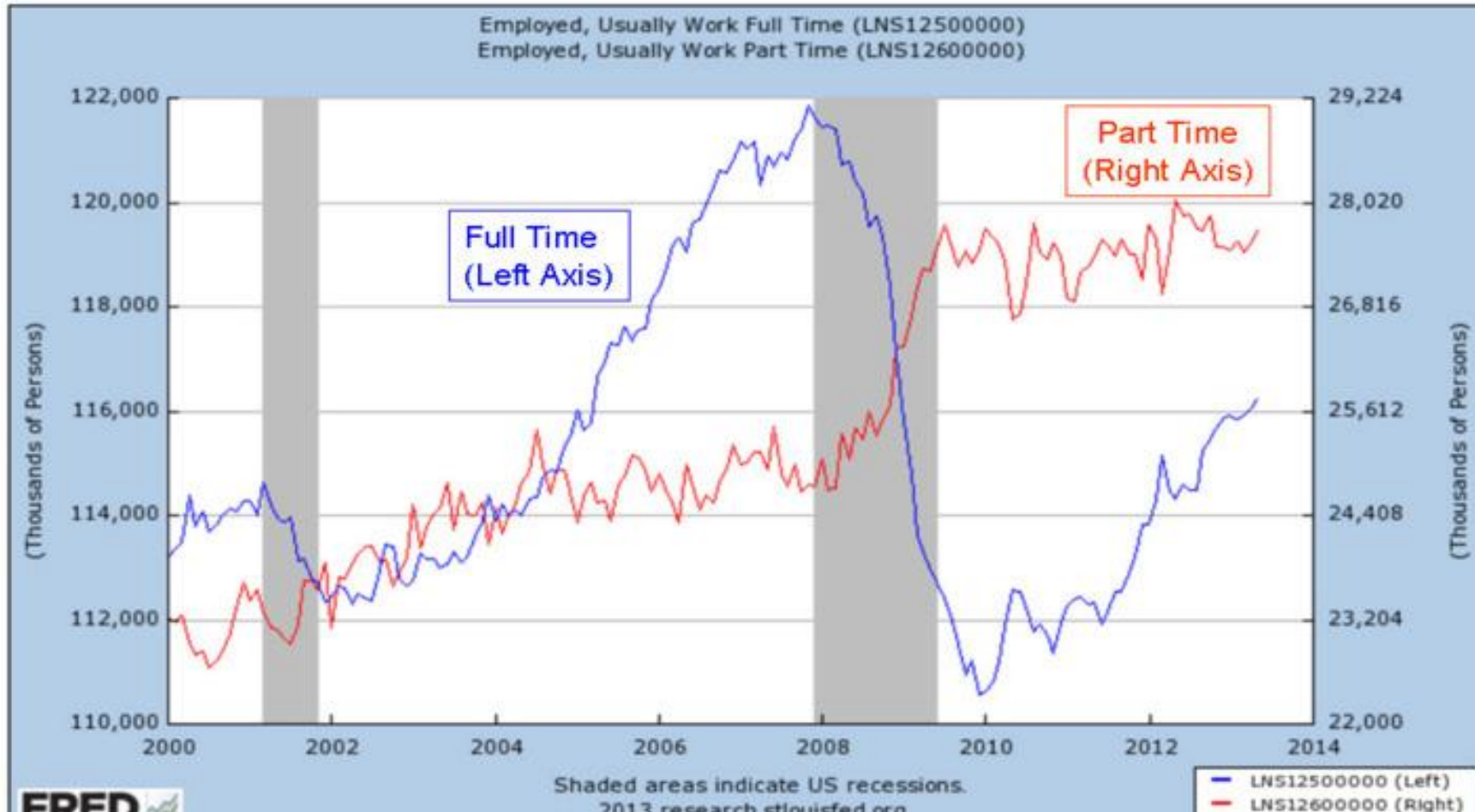
Termíny

- Sharing economy
- Collaborative economy (spoluspotřebitelství)
- Peer to peer economy (P2P)
- Access economy
- Pooling economy

Vznik

- Rozmach 2008 – 2009
- Rozvoj digitálních technologií, rychlý internet
- Ekonomická krize – možnost mít příjem mimo zaměstnání

U.S. Full Time and Part Time Workers

<http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/04/sharing-economy-is-about-desperation.html>

Definice

- *Není jednotná definice*

„Obchodní modely, v nichž jsou činnosti usnadňovány platformami pro spolupráci, které vytvářejí otevřený trh pro dočasné využívání zboží nebo služeb poskytovaných často soukromými osobami.“ (Evropská komise)

„Ekonomika generující optimalizované a sdílené prostorové a časové zdroje, stejně jako zdroje zboží a služeb, a to skrze digitální platformy. Provozovatelé těchto platforem umožňují propojení uživatelů a zprostředkovávají nabídku zboží/služeb. Aktiva generující hodnotu skrze tyto platformy náleží poskytovateli služby. Mezi provozovatelem platformy a poskytovatelem není žádný zaměstnanecký vztah.“ (Itálie)

Soudní rozhodnutí

SDEU C-434/15

- Rozhodnutí ze dne 20.12.2017
- Je Uber službou informační společnosti ?
- Podle rozhodnutí *SDEU* se jedná o přepravní společnost (taxislужba)

SDEU C-434/15

Článek 56 SFEU, ve spojení s čl. 58 odst. 1 SFEU, jakož i čl. 2 odst. 2 písm. D) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ ES ze dne 12. Prosince 2006 o službách na vnitřním trhu a čl. 1 bodem 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. Června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES ze dne 20. Července 1998, na který odkazuje čl. 2 písm. A) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. Června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), musí být vykládány v tom smyslu, že taková zprostředkovatelská služba, jako je služba dotčená v původním řízení, umožňující pomocí aplikace pro chytré telefony za úplaty zprostředkovat kontakt mezi neprofesionálními řidiči používajícími vlastní vozidlo a osobami, které se potřebují přemístit po území města, **musí být považována za neoddělitelně spjatou s přepravní službou, a proto musí být považována za „službu v oblasti dopravy“ ve smyslu čl. 58 odst. 1 SFEU.**

Taková služba musí být tudíž vyloučena z působnosti článku 56 SFEU, směrnice 2006/123 a směrnice 2000/31.

Soudní rozhodnutí

NSS 9 As 291/2016

„Přeprava osob uskutečněná řidiči, kteří používají aplikaci UberPOP, se neodehrává v právním vakuu. Jakkoliv využívají moderní technologická řešení a alternativní ekonomické formy, neznamená to automaticky, že jejich činnost nepodléhá žádným pravidlům. Při aplikaci práva je třeba vycházet z aktuálního právního rámce a konkrétní situaci hodnotit jeho optikou, nikoli naopak,“ napsal v rozsudku předseda senátu Radan Malík a dále uvedl:

„Městský soud tedy neměl ustrnout na konstatování, že žalobce uskutečnil přepravu způsobem, který doposud není regulovaný. Měl posoudit, jestli faktická povaha této přepravy naplňuje či nenaplňuje činnost, kterou současná právní úprava zná, resp. reguluje.“

Sdílená ekonomika v ČR

Vize Pirátů

- 8.3.2017 adresován dopis tehdejšímu premiérovi s následující vizí
 - 1) jasná definice postavení podnikatele
 - 2) férová pravidla pro neprofesionály bez ohledu na platformu
 - 3) pravidla pro neprofesionály musí být aktualizována pro digitální věk
 - 4) neprofesionálové musí mít možnost poskytovat příležitostné služby
 - 5) lepší informování uživatelů a poskytovatelů
 - 6) platformy i poskytovatelé služeb, kteří je využívají, musí platit daně

Zákonné podmínky

- Občanský zákoník vymezuje podnikatele, spotřebitele

§ 419 občanský zákoník

„Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“

§ 420 odst. 1 občanský zákoník

„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“

- Dále: zákon o živnostenském podnikání, zákon o ochraně spotřebitele, zákon o ochraně hospodářské soutěže, zákon o spotřebitelském úvěru, zákon o ochraně osobních údajů, zákon o daních z příjmů, zákon o DPH)

Podnikatel

- Nutno redefinovat podnikání
- prostor mezi jednorázovým příjmem a soustavnou podnikatelskou činností
Problém je slovo „*soustavnost*“ v definici podnikání
- Rozšířit definici v § 3 živnostenského zákona (co není podnikáním)
- Pozitivní vymezení podnikání
- § 2 živnostenského zákona

„Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem“

- možná definice podle Úřadu vlády: „*podnikatelem není osoba, která činnost **vykonává dočasně či příležitostně***“ (občanský zákoník), či „*živností není činnost **vykonávána dočasně, či příležitostně, je-li z okolností činnosti zřejmé, že se nejedná o obcházení podmínek živnostenského podnikání***“ (živnostenský zákon)

Nový návrh zákona o místních poplatcích

- cílem: snížit administrativní zátěž, právo obce vybírat poplatky za pobyt

Subjekt: FO, která není v obci přihlášená

Předmět poplatku: úplatný pobyt u jednotlivého poskytovatele pobytu po dobu nejvýše 60 dnů

Osvobození:

- ZTP
- mladší 15 let
- starší 75 let
- pracovníci vykonávající sezónní práce
- hospitalizovaní ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče s výjimkou poskytovatele lázeňské léčebně rehabilitační péče
- Pobývajících na území obce:
 - 1) ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy anebo školském zařízení pro preventivně výchovnou péči anebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
 - 2) ubytování upravující sociální služby
 - 3) zařízení pro pomoc lidem v ohrožení nebo v nouzi provozovaném veřejně prospěšným poplatníkem daně z příjmů PO

Nový návrh zákona o místních poplatcích

Základ poplatku § 3 c zákona o místních poplatcích

- Počet dní, s výjimkou dne počátku pobytu

Sazba poplatku § 3 d zákona o místních poplatcích

- 50 Kč, pokud platba za pobyt nepřesahuje 1000 Kč
- Jinak 5% z platby za pobyt

Výpočet poplatku § 3 e zákona o místních poplatcích

- Součin základu daně a sazby poplatku

Plátce poplatku

- 1) Poskytovatel úplatného pobytu, pokud poplatek neodvedla digitální platforma
- 2) Digitální platforma, pokud jí povinnost uložilo Ministerstvo financí/obec

Evidenční povinnost

- Eviduje se doba pobytu, identifikační údaje hosta, číslo průkazu totožnosti, důvod osvobození a výše poplatku
- Evidenční kniha se uchovává 6 let od provedení posledního zápisu

AKTUALIZACE ZÁKONŮ PRO AIRBNB

	DNES	NÁVRH ŘEŠENÍ
poskytovatel ubytování	<ul style="list-style-type: none"> > právní nejistota, zda je člověk podnikatelem, kdy a z čeho má platit daně a poplatky > byrokratické povinnosti – hlásit údaje cizinecké policii, vést knihu hostů a odvádět poplatky, nabízet úschovu cenností, i když na místě nemá zaměstnance 	<ul style="list-style-type: none"> > jasné vymezení smlouvy o ubytování a podnikání – min. 3 smlouvy s různými ubytovanými a obdržení úplaty přesahující 30 tis. za rok > podnikatel, který není přítomen na místě, nebude muset přebírat od hosta k úschově cennosti > digitální platforma bude moci odvádět poplatky na žádost obce, vést knihu hostů a provádět hlášení
sousedé	<ul style="list-style-type: none"> > obtěžování sousedů podnikatelským ubytováním v domě, o kterém SVJ neví a nemůže ho regulovat (zvýšený průchod domem, bezpečnostní rizika, nepořádek, rušení nočního klidu atd.) > zvýšené náklady v rozúčtování (služby, energie atp.), za osoby ubytované po dobu kratší 60 dnů se neplatí, pokud si SVJ neschválí zvláštní úpravu 	<ul style="list-style-type: none"> > povinnost vlastníka oznámit SVJ záměr podnikatele využít byt k poskytování ubytování > předběžný souhlas SVJ, jestliže chce podnikatel byt nebo jeho převážnou část „dát na Airbnb“ na více než 60 dnů v roce – pravou sdílenou ekonomiku to nezasáhne a podnikatelům to zavede férové podmínky > zahrnutí ubytovaných osob do výchozího rozúčtování
stát / obce	<ul style="list-style-type: none"> > daňové úniky okolo 120 mil. Kč (jen v Praze), > vyliďňování centra města – poplatek za pobyt zastropovaný na 15 Kč/os./noc nemá potřebný regulační efekt > deformace trhu vyplývající z nerovných podmínek pro digitální platformy a tradiční ubytovatele 	<ul style="list-style-type: none"> > obec bude mít právo požádat digitální platformu o výběr poplatku za pobyt, díky přenesení poplatkové povinnosti na Airbnb se razantně zvýší výběr poplatků > poplatky za pobyt ve vysoce lukrativních objektech se zvýší až na 50 Kč nebo 5 % z ceny ubytování na noc > požadavkem na podnikatele, aby ubytovací prostory byly kolaudovány, se srovnají podmínky pro podnikatele
ubytovaní	<ul style="list-style-type: none"> > spotřebitel neví, zda mu byt pronajímá podnikatel či zda jde o sdílené ubytování, a jaký je rozsah odpovědnosti > nejsou hygienické a stavební standardy 	<ul style="list-style-type: none"> > povinnost platformy informovat ubytovaného o tom, kdo mu byt pronajímá, zda je podnikatel a jaké má IČO > pro byty a části bytů v rodinných a bytových domech poskytované k ubytování budou zvláštní standardy

Právní režimy v jiných státech

Belgie

- Návrh zákona schválen v červnu 2016

Opatření

- Hranice příjmu max. 5000 EUR ročně
- Rozlišeno podnikání malého rozsahu x tradiční podnikání
→ příjem nad 5000 EUR je OSVČ

Daně

- Do příjmu 5000 EUR ročně sazba daně 10 %
- Nad příjem 5000 EUR ročně sazba daně 20 % po odpočtu paušální částky daňové úlevy ve výši 50 %
- Povinnost platformem registrovat se u daňové správy (všechny transakce jsou vedeny elektronicky)

DPH

- Do příjmu 5000 EUR, osvobozeno od DPH

Sociální zabezpečení

- Do příjmu 5000 EUR, osvobozeno od DPH, poskytovateli je hrazen příspěvek v primárním zaměstnání

Belgie / AIRBNB

- Zákon se neuplatňuje na pronájem movitého a nemovitého majetku
 - Právně upraveno v zákonné úpravě o dočasných ubytovacích službách, jde o tzv. ubytování u obyvatele
 - Příjmy rozděleny do 3 kategorií, účtováno odděleně
- 1) Nemovitý majetek (pokoj)
 - 2) Movitý majetek (nábytek)
 - 3) Dodatečný příjem (snídaně, průvodcovské služby)
- Do limitu 5000 EUR ročně se započítávají pouze příjmy z dodatečných služeb pronájmu
 - AIRNB je sdílenou ekonomikou, ale pouze dodatečné služby se započítávají do zvýhodněného zdanění

Sdílená ekonomika je definována jako: „*Ekonomika generující optimalizované a sdílené prostorové a časové zdroje, stejně jako zdroje zboží a služeb, a to skrze digitální platformy. Provozovatelé těchto platform umožňují propojení uživatelů a zprostředkovávají nabídku zboží/služeb. Aktiva generující hodnotu skrze tyto platformy náleží poskytovateli služby. Mezi provozovatelem platformy a poskytovatelem není žádný zaměstnanecký vztah.*“

Cíle:

- postihnout jev sdílené ekonomiky
- regulace napříč všemi sektory
- vytvořit příznivé podmínky pro sdílenou ekonomiku, usnadnit spotřebu, přístup ke zbožím, službám
- sdílená ekonomika plně využita pro společnost a ekonomiku státu
- transparentnost podmínek, daňová spravedlnost, férová hospodářská soutěž a dostatečná ochrana spotřebitele

- v návrhu zákona definování účastníci

Provozovatel platformy x poskytovatel x uživatel

Provozovatelé platformy jsou povinni sepsat listinu o firemní politice, která bude předmětem schválení Úřadu pro hospodářskou soutěž a trh

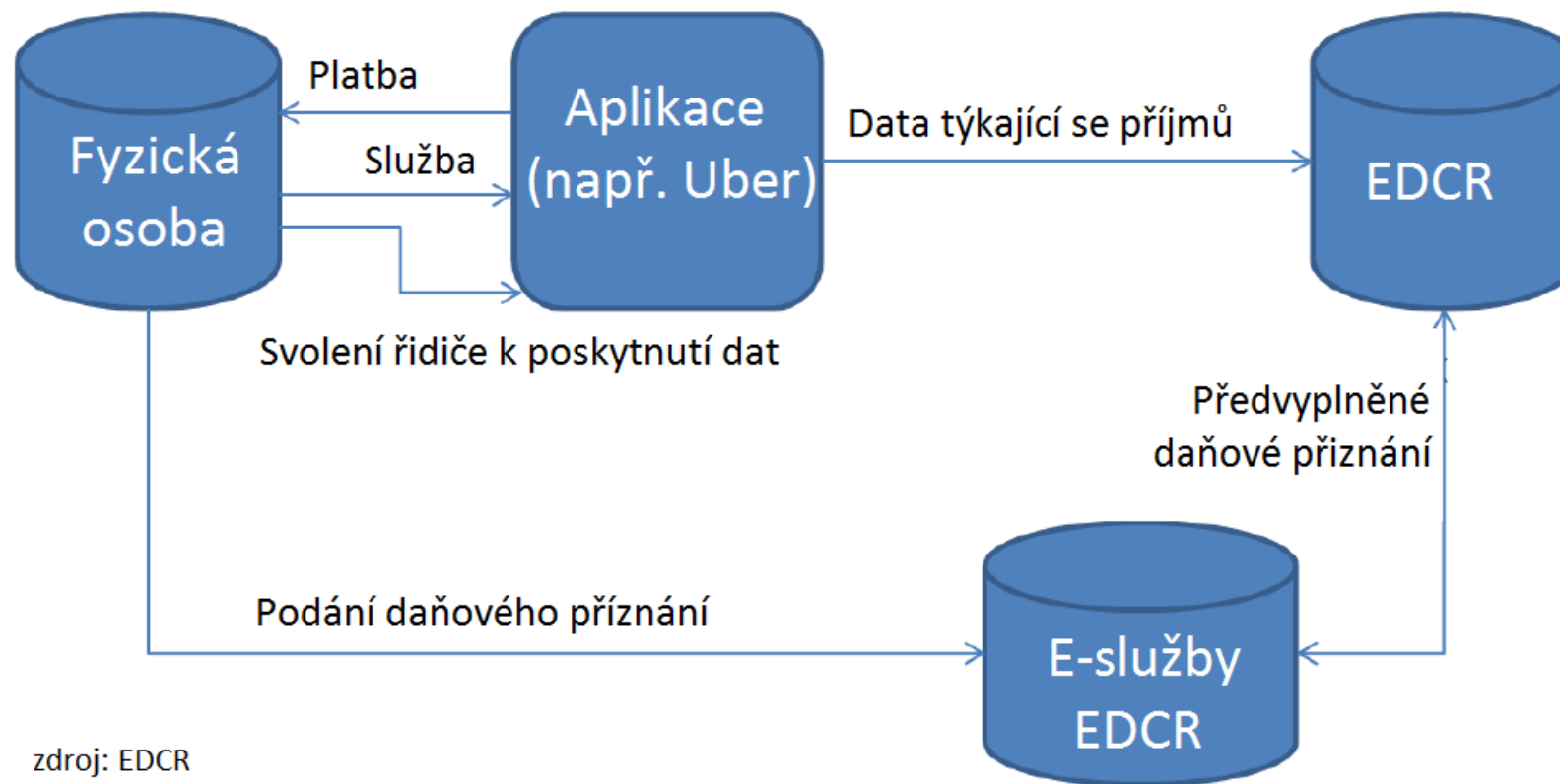
- obsahuje právní rámec mezi platformou a využivatel
- vytvořen účet, na který se zaznamenají platby pro evidenci tržeb
- poskytovatel je seznámen s listinou a podepíše ji
- příjem je dle návrhu zákona pojmenován jako „*příjem z podnikatelské aktivity neprofesionálního sdílení*“

Daně

- speciální oddíl na daňovém přiznání
- příjem do 10 000 EUR ročně sazba daně 10 %
- příjem nad 10 000 EUR se daní jako u OSVČ
- provozovatel musí mít provozovnu na území Itálie

Úřad pro hospodářskou soutěž a trh

- Vytváří národní registr digitálních platforem fungujících na bázi sdílené ekonomiky
- Právomoc: dozor a regulace v oblasti sdílené ekonomiky
vymáhá pokuty
- 1 x ročně informuje parlament o možných existujících překážkách vzniklých v oblasti sdílené ekonomiky.
- Pokud jsou překážky, úřad předloží parlamentu návrh na nápravu situace.
- Úřad může vyžadovat po zprostředkovateli pojištění, aby pokryl případná rizika.
- Provozovatelé mají povinnost zpřístupnit relevantní data Národnímu statistickému úřadu, jinak pokuta 25 % z výnosu poskytnutých služeb
- Pokud nedojde k nápravě do 30 dnů, sankce 1 – 10 % z příjmů platformy za finanční rok
- Data uživatelů jsou chráněna
- Možno vymazat osobní údaje o osobě, stačí výslovný požadavek uživatele

Piráti. *Piráti* [online]. Praha: Piráti, 2018 [cit. 2018-08-27]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/airbnb-michalkuv-zakon.html>

The Sharing Economy Isn't About Trust, It's About Desperation. *New York magazine* [online]. New York: Kevin Roose, 2014 [cit. 2018-08-27]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/airbnb-michalkuv-zakon.html>

Analýza vybraných sektorů sdílené ekonomiky v České republice [online]. 2016 [cit. 2018-08-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55423/63472/653276/priloha001.pdf>. Operativní analýza pro Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Asociace pro mezinárodní otázky.

Analýza sdílené ekonomiky a digitální platform. https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, Jan Pastorčák, 2017 [cit. 2018-08-27]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf

INVICTA | advokátní
kancelář

www.invicta-law.cz